
SZÁMJELEK (1, 2, 3, 4) ÍRÁSA 1–4

---

9. modul

KÉSZÍTETTE: BÓTA MÁRIA–KŐKÚTI ÁGNES

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A szám és számjel kapcsolatának rögzítése. A helyes, pontos számírás.
Időkeret	4×fél óra
Ajánlott korosztály	6–7 évesek, 1. osztály
Modulkapcsolódási pontok	Tágabb környezetben: keresszttantervi NAT szerint: magyar nyelv, környezeti nevelés, tanulás Kompetenciaterület szerint: magyar és környezeti Szűkebb környezetben: saját programcsomagunkon belül az 1., 6. és 10. modul. Ajánlott megelőző tevékenységek: számlálások, térbeli tájékozódás (irányok megismerése, számjel és valóság összekapcsolása).
A képességfejlesztés fókuszai	Számlálás, megfigyelés, az érzékszervek tudatos működtetése. Formaemlékezet és a finommozgás.

AJÁNLÁS

A modul fő feladata, hogy bemutassuk a számírás tanításának algoritmusát. A számírás tanítását apró lépésekre bontjuk, és minden esetben ezt a lépéssorozatot használjuk. A számjelírás tanításának egymást követő lépéseit egyszer írjuk le a modulban, de minden számnál javasoljuk a végigjárását. Az eltéréseket külön jelöljük a feldolgozás menetében. A kapcsolódó feladatlapok külön a „Számírás” című munkafüzetben találhatóak, nem a modul mellékletében. Ezek differenciálásra is adnak lehetőséget. Különösen a grafomotorikus elakadással küzdő gyerekeknek segítenek. A kiegészítő tevékenységgel kreatív alkotásba ágyazott, finommozgást segítő fejlesztési lehetőségeket ajánlunk. Óra közben többször álljunk meg, és iktassunk be pihentető, kézlazító gyakorlatokat! Ezek kiválasztásában segítséget nyújt a melléklet mondókagyűjteménye. Egy szám írására 25 percet tervezünk, itt csoportonként nagy eltérések adódhatnak. Az óra fennmaradó részében a 10. modul feladatainak megoldását javasoljuk.

ÉRTÉKELÉS

A tanuló tevékenysége közben **folyamatosan figyeljük**, hogy:

- tudja-e helyesen fogni a ceruzát,
- képes-e számírás közben a helyes irányok tartására,
- képes-e a számjelek pontos alakítására,
- tud-e a számjelhez valóságtartalmat kapcsolni,
- segítséggel felismeri-e a tévesztéseket, s képes-e ezek javítására.

MODULVÁZLAT

Változat	Lépések, tevékenységek (a melléletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
I. Ráhangolódás, a feldolgozás előkészítése						
	Olyan dolgok megnevezése a gyerekek közvetlen környezetéből, saját testükön, amiből egy van	tapasztalatszerzés, megfigyelés	egész osztály	frontális	beszélgetés	
	Adott képek közül azok kiválogatása, amelyeken valamiből egy látható	megfigyelés, összehasonlítás	egész osztály	frontális	tevékenykedtetés	újságból kivágott képek
	A tanult számnak megfelelő mozdulat végzése, hang adása	számlálás és mozgás koordinációja	egész osztály	frontális	mozgásos tevékenykedtetés	
	Adott szám szerinti csoportokba rendeződés	együtműködés	egész osztály	frontális	mozgásos tevékenykedtetés	
II. Az új tartalom feldolgozása						
	1. A számjel bemutatása, elemeinek megbeszélése	megfigyelés, azonosítás, megkülönböztetés, emlékezet	egész osztály	frontális	bemutató, megbeszélés	
	2. Kézmozgató gyakorlatok mondókával, játékkal	nagymozgás, finommozgás, téri tájékozódás, ritmusérzék	egész osztály	frontális, egyéni	tevékenykedtetés	mondóka a mellékletben

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
	3. A szám vázolása nagyban, levegőben karral, könyökből, csuklóból, ujjal a padon	nagymozgás, finommozgás, téri tájékozódás, irányok felismerése tartása, mozgásos emlékezet	egész osztály	frontális, egyéni	tevékenyked- tetés	
	4. Átírása írólapon, hajtogatott írólapon	nagymozgás, finommozgás, téri tájékozódás, figyelem	egész osztály	egyéni	tevékenyked- tetés	írólapok, előre megrajzolt számmal
	5. A szám írása feladatlapon „üreges szám”-ba vonalközbe átírás szaggatott vonalon segédpontokkal egyre kisebb méretben végül négyzetbe	finommozgás, téri tájékozódás, figyelem, formaemlékezet	egész osztály	egyéni	tevékenyked- tetés	„Számírás” munkafüzet
	6. A helyes forma felismerése a feladatlapon elfor- gatott, hibásan írott számok között	figyelem, formaemlékezet, azonosítás, megkülönböztetés	egész osztály	egyéni	tevékenyked- tetés	„Számírás” munkafüzet

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
	7. Kiegészítő tevékenység a szám előállítása gyurmából, zseniliából hajlítással, szívószálból ragasztással, festéssel papírra, papírtépéssel, rajzolás csiszolóvászonra, sokszori bejárása ujjal, a nagyban leírt szám kiegészítése tetszőleges rajzzá	mozgásos emlékezet, nagymozgás, finommozgás, kreativitás	azoknak, akiknek a finommozgásukat intenzívebben kell fejleszteni mindenki	egyéni	tevékenykedtetés	gyurma, zseniliaszál (esetleg drót), szívószál, ecset, festék, rajzpapír, krepp-papír, csiszolóvászon
	8. Az előfordult típushibák javítása közösen Ellenőrzés, egyéni korrekció	megfigyelés, formaemlékezet, pontosság, ellenőrzés, önellenőrzés	egész osztály az azonos hibákat ejtők	frontális egyéni	megbeszélés tevékenykedtetés	
	Házi feladat					

A FELDOLGOZÁS MENETE

Az alábbi részletes leírás célja elsősorban egyféle minta bemutatása. Nem lehet és nem szabad kötelező jellegű előírásnak tekinteni. A pedagógus legjobb belátása szerint dönthet a részletek felhasználásáról, módosításáról vagy újabb variációk kidolgozásáról.

I. Ráhangolódás, a feldolgozás előkészítése	
Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>1. Olyan dolgok megnevezése a gyerekek közvetlen környezetéből, saját testükön, amiből egy van „Nézzetek körül a teremben! Miből láttok pontosan egy darabot? Nevezzétek meg!” „Kukucskáljatok be a padba! Találtok-e olyan dolgot, amiből egy van? Soroljátok fel ezeket!” „Nyissátok ki a tolltartótokat! Láttok-e valamit, amiből csak egy van? Tegyétek ki a padra!” „Álljatok fel! Nézzetek végig a testetekre! Melyik testrészetekből van egy? Mutassatok rá!”</p> <p><i>Hagyjunk elég időt arra, hogy minden gyerek nyugodtan, a saját tempójában gyűjtsön tapasztalatot, tudja megfigyelni a környezetét! Fontos, hogy mindenkinek legyen lehetősége elmondani a tapasztalatait.</i></p>	<p>Felsorolják, miből látnak egy darabot a teremben, padban, tolltartóban, a testükön.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>Adott képek közül azok kiválogatása, amelyeken valamiből egy látható</p> <p>„A táblán látható képek közül keressétek meg azokat, amelyeken valamiből 1 (2, 3, 4) van! Aki talál ilyet, jöjjön ki, és helyezze át a felrajzolt zsákba! Mondjátok is meg, miből láttok egyet a képen!”</p>	<p>A megfelelő képek egyenkénti kiválasztása, áthelyezése a zsákba, a választás indoklása.</p>
<p>A tanult számnak megfelelő mozdulat végzése, hang adása</p> <p>„Tapsoljatok, guggoljatok, stb. egyet (kettőt, hármat, négyet)! Most ti válasszatok valamilyen mozdulatot, és azt ismételjétek kétszer stb.!”</p>	<p>Az adott számú meghatározott, illetve szabadon választott mozgás elvégzése.</p>
<p>Adott szám szerinti csoportokba rendeződés</p> <p>„Álljatok kettes, (hármás, négyes) csoportokba! A csoport tagjai fogják meg egymás kezét!”</p>	<p>Csoportok alakítása.</p>
II. Az új tartalom feldolgoása	
<p>1. A számjel bemutatása, elemeinek megbeszélése</p> <p>„Nézzetek a táblára! Bemutatom nektek a szám jelét”. A tanító előre felírt vagy kinyomtatott, nagy alakú számot mutat be. Megnevezi, milyen elemekből (vonalakból) áll! Pl.: 1: ferde egyenes, álló egyenes 2: ferde horog (sétabot, hattyúnyak), hullámvonal 3: nyitott körök 4: ferde egyenes, fekvő egyenes, álló egyenes</p>	<p>A szám megfigyelése, a számelemek megnevezése.</p>
<p>2. Kézmozgató gyakorlatok mondókával, játékkal</p> <p>„A szám írása előtt tornáztassuk meg kezünket, ujjainkat! Közben mondjuk együtt a mondókát!”</p>	<p>Mondóka közben a kéz, az ujjak tornáztatása.</p>
<p>„Zenéljünk! Zongorázzunk! Furulyázzunk! Gitározzunk! Doboljunk!” – mutatja a mozgásokat.</p>	<p>Utánozzák a tanítót.</p>
<p>„Integessünk egymásnak! Először minden ujjunkkal külön-külön, majd mindig egy ujjal többel! – mutatja a mozgásokat.</p>	<p>Utánozzák a tanítót.</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>3. A szám vázolása nagyban, levegőben</p> <ul style="list-style-type: none"> – karral – könyökből – csuklóból – ujjal a padon <p>„Álljatok föl! Bemutatom a táblán a szám írását”.</p> <p>(Az egyesnél: ferdén fel, egyenesen le.)</p> <p>(A kettesnél: az óra 10-től indulok, jobbra kerekítem, balra le, benne vissza, felső hullám, alsó hullám.)</p> <p>(A hármasnál: az óra 10-től indulok, jobbra kerekítem, balra el, benne vissza, jobbra kerekítem.)</p> <p>(A négyesnél: ferdén balra le, jobbra el, fölemelem a ceruzát, föntről le.)</p> <p>„Nyújtsátok ki a karotokat! Velem együtt csináljátok!”</p> <p>A tanító tükörképet mutat, többször ismételteti a mozdulatsort, és mindig vezényel hozzá.</p>	<p>A gyerekek a helyükön állva vázolják a számot karral, könyökből, majd csuklóból, ujjal a padon.</p>
<p>4. Átírás írólapon hajtogatott írólapon</p> <p>„Nézzétek meg alaposan az előírt számot! Írjátok át többször az ujjatokkal! Hajtsátok rá a lap másik felét! Postairónnal másoljátok át a számot a felső papírra! Ügyeljetek a kezdőpontra!”</p> <p>Kettéhajtott írólapot ad a gyerekeknek, melynek egyik felére előírta a számot.</p>	<p>A szám átírása a ráhajtott laprésze</p>
<p>5. A szám írása feladatlapon</p> <ul style="list-style-type: none"> – „üreges számba” – vonalközbe – átírás szaggatott vonalon – segédpontokkal egyre kisebb méretben – végül négyzetbe 	
<p>6. A helyes forma felismerése a feladatlapon elforgatott, hibásan írott számok között</p> <p>„A 'számvadászati' nevű feladatban meg kell keresnetek a pontosan leírt számokat. A helyesen leírt számokat írjátok át vastag színessel!”</p>	<p>A helyesen írt számok felismerése, átírása vastag postairónnal</p>

Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>7. Kiegészítő tevékenység: A szám megformázása</p> <p style="padding-left: 40px;">gyurmából, zseníliaból, hajlítással, szívószálból, ragasztással, festéssel, papírra, papírtépéssel,</p> <p>Finom csiszolóvászaronra előrajzolt szám sokszori bejárása ujjal,</p> <p>– „Vegyetek elő tetszőleges színű gyurmát! Formázzátok meg az egyes számot!” – „Hajtsatok egyest a kiválasztott zseniliadarabból!” – „Válasszatok ki a szívószálas zacskóból néhány szívószálat! Vágjátok fel, és ragasszatok belőlük egyeseket, színes papírra!” – „A legvastagabb ecsetetekkel fessetek egyeseket a rajzlapra!” – „A földarabolt krepp-papírcsíkokból tépjete apró darabokat, gyúrjete belőlük kicsi gombócokat! Ragasszátok föl a gombócokat, egyest formázva a papírra!” – „Többször húzzátok végig az ujjatokat az egyes számon!” A nagy méretben leírt szám kiegészítése tetszőleges rajzzá. – „Rajzoljatok valami érdekeset a nagy méretű számból!”</p>	<p>A szám megformázása</p> <ul style="list-style-type: none"> – gyurmából, – zseníliaból, hajlítással, – szívószálból, ragasztással, – festéssel, papírra, – papírtépéssel, – Finom csiszolóvászaronra előrajzolt egyes sokszori bejárása ujjal <p>A nagy méretben leírt szám kiegészítése tetszőleges rajzzá.</p>
<p>Az előfordult típushibák javítása közösen A számok írása közben a tanító körbejár, egyénileg korigál, figyeli a típushibákat. Ezeket közösen megbeszélik, kijavítják a táblánál.</p>	<p>Saját munka ellenőrzése, saját hibák észrevétele, javítása.</p>
<p>Házi feladat differenciáltan adható a „Számírás” munkafüzet feladatai közül.</p>	